

บทที่ 9 วิธีสอนทั่วไป

ในการจัดการเรียนการสอนนั้น สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะทำให้การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้นั้น คือ วิธีสอน ซึ่งผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน ดังนั้น ครูทุกคนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิธีสอนหลาย ๆ วิธี พร้อมทั้งขั้นตอนการสอนของแต่ละวิธีนั้นด้วย ต่อไปนี้จะกล่าวถึงวิธีสอนบางวิธีที่มีการกล่าวถึงและใช้กันแพร่หลาย

1. วิธีสอนแบบแฮร์บาร์ต (The Herbartian Method)

ขั้นตอนการสอน

- 1) ขั้นเตรียม (Preparation) คือการเร้าให้เกิดความสนใจ โดยทบทวนความรู้เดิมให้ประสานกับความรู้ที่จะสอนใหม่
- 2) ขั้นสอน (Presentation) คือ การที่ครูให้ความรู้ใหม่แก่ผู้เรียน
- 3) ขั้นสัมพันธ์ (Association) ได้แก่ การขยายความรู้ที่สอนในขั้นที่ 2 มาแล้วให้กว้างขวางออกไป โดยกล่าวถึงสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันกับความรู้ที่สอนมาแล้ว
- 4) ขั้นสรุป (Generalization) ได้แก่ การสรุปข้อความสำคัญที่เรียนมาแล้ว หรืออาจจะเป็นกฎ หลักการ หรือข้อเท็จจริง
- 5) ขั้นนำไปใช้ (Application) ได้แก่ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรือการวัดผล วิธีสอนแบบนี้เคยเป็นที่นิยมแพร่หลายอยู่เป็นเวลานาน แต่ปัจจุบันได้เลิกใช้ไปแล้ว

2. วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture Method)

ขั้นตอนการสอน

- 1) การเตรียมการบรรยาย ได้แก่ การที่ผู้บรรยายกำหนดจุดประสงค์ วางเค้าโครงการบรรยาย และเตรียมสื่อช่วยในการบรรยาย
- 2) ขั้นนำการบรรยาย เป็นขั้นเร้าให้ผู้เรียนสนใจเรื่องที่จะบรรยาย อาจทำได้โดยการตั้งคำถาม หรือใช้สื่อการสอน

3) **ขั้นบรรยาย** เป็นการบรรยายโดยเริ่มจากหัวข้อที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกไปสู่หัวข้อที่สำคัญรองลงไป หรือเริ่มจากหัวข้อที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้นหรือเรียงลำดับตามระยะเวลา โดยจะต้องอาศัยเทคนิค หรือศิลปะในการบรรยายด้วย เช่น มีการตั้งคำถามเป็นระยะ ๆ ใช้สื่อ (ภาพ แผนภูมิ แผนผัง ฯลฯ) ประกอบ น้ำเสียงชัดเจน สีสันการพูดเป็นจังหวะ เน้นย้ำสิ่งที่สำคัญ ทำทางกระฉับกระเฉง สีสหน้าแจ่มใส เป็นต้น

4) **ขั้นสรุป** เป็นการสรุปย่อใจความสำคัญ หลักการ หรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องที่บรรยาย วิธีสอนแบบนี้ใช้แพร่หลายในระดับอุดมศึกษาส่วนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้ได้บ้างบางโอกาส และใช้ได้ในระยะเวลานั้น ๆ เท่านั้น ประมาณ 5-10 นาที เช่น บรรยายประกอบการสาธิตบางเรื่อง ทบทวนงานที่นักเรียนทำมาแล้ว แก้ไขความเข้าใจที่ผิดพลาดของนักเรียน อธิบายพอเป็นพื้นฐานก่อนที่จะให้ค้นคว้าหรือดูภาพยนตร์ ดูวีดิทัศน์ หรือไปทัศนศึกษา เป็นต้น

3. วิธีสอนแบบอุปนัย (Inductive Method)

ขั้นตอนการสอน

1) **ขั้นเตรียม (Preparation)** ประกอบด้วย

1.1) ทบทวนความรู้เดิม เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะรับความรู้ใหม่

1.2) **ขั้นจูงใจ** เร้าความสนใจที่จะเรียนบทเรียนใหม่ และบอกจุดประสงค์ที่จะเรียน

2) **ขั้นสอน (Presentation)** เป็นการเสนอกรณีตัวอย่างแก่ผู้เรียนโดยเสนอหลาย ๆ กรณีตัวอย่าง ให้มากพอที่จะหาข้อสรุปได้จากกรณีตัวอย่างเหล่านั้น

3) **ขั้นเปรียบเทียบและรวบรวม (Comparison and abstraction)** เป็นขั้นที่หาองค์ประกอบร่วม จากกรณีตัวอย่าง โดยครูเป็นผู้แนะให้ผู้เรียนคิดอย่างกว้างขวาง

4) **ขั้นสรุป (Generalization)** เป็นขั้นสรุปองค์ประกอบร่วมเป็นหลักการ กฎเกณฑ์ นิยาม หรือสูตร เป็นต้น

5) **ขั้นนำไปใช้ (Application)** เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนนำความเข้าใจจากข้อสรุปไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือแก้ปัญหาอื่น ๆ

วิธีสอนแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิด วิเคราะห์ ทำความเข้าใจ ก่อนที่จะสรุป

4. วิธีสอนแบบนิรนัย (Deductive Method)

ขั้นตอนการสอน

1) **ขั้นอธิบายปัญหา (Statement of the problem)** แนะนำความสำคัญและความ เป็นมาของปัญหาหรือประเด็นที่จะเรียนที่สัมพันธ์กับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน

2) **ขั้นอธิบายข้อสรุป (Generalization)** นำเอาข้อสรุป กฎ หรือนิยามบางประการมาอธิบายเพื่อเลือกใช้ในการแก้ปัญหา

3) **ขั้นตกลงใจ (Inference)** เป็นขั้นเลือกข้อสรุป กฎ หรือนิยาม ที่จะใช้แก้ปัญหา

4) **ขั้นพิสูจน์ (Verification)** เป็นขั้นพิสูจน์ข้อสรุป กฎ หรือนิยามว่าเป็นความจริงหรือไม่ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ หรือค้นคว้าจากตำรา เอกสารอ้างอิง หรือการทดลอง

5. วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method)

ขั้นตอนการสอน

1) **ขั้นนำ** ได้รับความสนใจ พร้อมทั้งแสดงจุดประสงค์

2) **ขั้นแสดงการสาธิต** ซึ่งอาจจะเป็น ครูสาธิตคนเดียว ครูและนักเรียนช่วยกันสาธิต กลุ่มนักเรียนสาธิต นักเรียนคนเดียวสาธิต หรือวิทยากรสาธิต ก็ได้ ผู้ที่ดูการสาธิตจะสังเกตและรวบรวมสิ่งที่ได้จากการสาธิต

3) **ขั้นสรุป** เป็นการสรุปผลจากการสังเกต ซึ่งอาจจะเป็นหลักการ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือเจตคติ เป็นต้น และสรุปไปสู่การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ด้วย

วิธีสอนแบบนี้ มักจะใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบอื่นด้วย หรืออาจจะใช้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของวิธีสอนแบบอื่น เช่นใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน หรือใช้ในการสรุปบทเรียน หรือใช้ในขั้นตอนการให้กรณีตัวอย่างของวิธีสอนแบบอุปนัย เป็นต้น

6. วิธีสอนแบบแสดงบทบาท (Role Playing Method)

ขั้นตอนการสอน

1) **เลือกสถานการณ์หรือเนื้อเรื่อง**ที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงบทบาท

2) **กำหนดตัวบุคคล**ให้เหมาะสมกับบทบาท

3) **อธิบายและทำความเข้าใจ**สถานการณ์ที่จะแสดงบทบาท

4) **แสดงบทบาท**ให้สมจริงตามสถานการณ์

5) **อภิปรายกัน**หลังจากการแสดงสิ้นสุดลง ทั้งผู้แสดงและผู้ดูจะอภิปรายถึงความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดง และข้อคิดที่ได้จากการแสดง รวมทั้งการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในสถานการณ์อื่น

วิธีสอนแบบนี้ก็เช่นเดียวกับวิธีสอนแบบสาธิต คือ มักจะใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบอื่น

7. วิธีสอนเป็นทีม (Team Teaching Method)

วิธีสอนเป็นทีม มีหลักการทั่วไป คือ ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำงานร่วมกัน ตั้งแต่การ

วางแผนจัดการเรียนการสอน กำหนดเวลาเรียน จัดสถานที่เรียน จัดกลุ่มผู้เรียน เป็นต้น และแบ่งงานกันรับผิดชอบตามความเหมาะสม เช่นใครจะสอนอะไร ระยะเวลาเท่าใด หากมีกิจกรรมกลุ่มก็ช่วยกันประจำกลุ่มให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน เป็นต้น

การดำเนินการสอน มี 3 รูปแบบ คือ

1) การสอนเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นการสอนผู้เรียนรวมกันทั้งหมดหรือทั้งชั้นเรียน โดยมีครูคนใดคนหนึ่งเป็นผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักการของเรื่องที่เรียน วิธีสอนที่ใช้สอนกลุ่มใหญ่อาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งที่กล่าวถึงในบทนี้

2) การจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการแสดงความคิดเห็นและทำงานร่วมกันในกลุ่มเล็ก (ประมาณ 60% ของเวลาทั้งหมด)

3) การค้นคว้าและทำงานอิสระ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งวิทยาการ เช่น ห้องสมุด สถานที่สำคัญในชุมชน โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา

8. วิธีสอนตามแนวกานเย่ (Gagné)

ขั้นตอนการสอน

1) สร้างความสนใจ คือการทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกับบทเรียน

2) แจกจุดประสงค์ของบทเรียน ให้ผู้เรียนได้ทราบล่วงหน้าว่าเรียนเรื่องนี้แล้วผู้เรียนจะทำอะไรได้

3) กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงพื้นฐานความรู้ที่จะนำมาใช้ เป็นการทบทวนความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว เพื่อเตรียมให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ และสามารถนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ได้

4) เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้สื่อกระตุ้น เป็นการเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่โดยใช้สื่อการเรียนการสอนช่วย ซึ่งอาจจะเป็นเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ หรือกิจกรรมก็ได้

5) ให้แนวการเรียนรู้ โดยแนะแนวทางให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง แนะนำวิธีการและแหล่งค้นคว้า

6) ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ หรือแสดงพฤติกรรม เช่น พูด เขียน อภิปราย ฯลฯ

7) ให้ข้อมูลป้อนกลับ คือครูแจ้งผลการทำกิจกรรม หรือผลการแสดงพฤติกรรมว่าถูกหรือผิด ควรปรับปรุงอย่างไร

8) ประเมินผลหลังการปฏิบัติ คือการประเมินผลพฤติกรรมว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ โดยใช้เครื่องมือการวัดผล เช่น สังเกต ตรวจสอบ ทดสอบ ติดตามพฤติกรรม เป็นต้น

9) เพิ่มการจำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้ คือการสรุป ทบทวนเนื้อหาบทเรียนที่เรียนมาแล้ว แล้วให้ผู้เรียนนำการเรียนรู้ที่ได้จากบทเรียนไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ โดยครูอาจยกตัวอย่างสถานการณ์และลองให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่นำความรู้ที่เรียนมาแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

9. วิธีสอนแบบหน่วย (Unit Teaching Method)

เป็นการสอนที่นำเนื้อหาหลายวิชามาสัมพันธ์กันแล้วสร้างเป็นบทเรียนขึ้นเรียกว่าหน่วย และสอนตามจุดมุ่งหมายของหน่วยนั้น

ขั้นตอนการสอน

- 1) ชี้นำเข้าสู่หน่วย เป็นขั้นเร้าความสนใจ
- 2) ชี้นำนักเรียนและครูวางแผนร่วมกัน โดย กำหนดหัวเรื่อง กำหนดจุดมุ่งหมายของเรื่อง แบ่งหัวข้อที่จะศึกษา กำหนดกิจกรรมของแต่ละหัวข้อ สื่อการสอนที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า การจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ให้ทำงานกลุ่มย่อย และเตรียมวิธีการรายงานผล
- 3) ชี้นำลงมือทำงาน เป็นการสำรวจและค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ
- 4) ชี้นำเสนอผลกิจกรรม อาจเสนอเป็นรายงานเขียน รายงานในชั้นเรียน หรือจัดนิทรรศการ เป็นต้น
- 5) ชี้นำประเมินผล เป็นการประเมินทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ เจตคติ และคุณลักษณะของผู้ทำงาน

10. วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)

เป็นการนำเนื้อหาบทเรียนมาแบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่ละหน่วยด้วยตนเอง และไปที่ละน้อยตามความสามารถ โดยมีครูให้คำปรึกษาและแนะนำ ส่วนการจัดห้องเรียนจะจัดในลักษณะให้ผู้เรียนนั่งเป็นกลุ่มให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เนื้อหาที่จะเรียนจะจัดในรูปของชุดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละชุดจะแบ่งออกเป็นศูนย์ประมาณ 4-6 ศูนย์ขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหา และมีศูนย์สำรองหรือศูนย์พิเศษด้วย

ส่วนประกอบสำคัญของศูนย์แต่ละศูนย์ คือ

- เนื้อหา จัดไว้เป็นเรื่อง ๆ คือแต่ละศูนย์มีเนื้อหา 1 เรื่อง
- สื่อการสอน เช่น บัตรคำ รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ฯลฯ
- บัตรคำสั่ง เป็นแผ่นขนาดประมาณ 6x8 นิ้ว มีคำสั่งให้ดำเนินกิจกรรมที่ละขั้นตอน

กิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องทำในแต่ละศูนย์ คือ อ่านบัตรคำสั่ง ศึกษาเนื้อหา ทำกิจกรรมตามคำสั่ง เช่น ช่วยกันอธิบาย ตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย เป็นต้น ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะผลัดกันเรียนแต่ละศูนย์จนครบทุกศูนย์ มีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ประสานให้สมาชิกในกลุ่มทำกิจกรรมตามคำสั่งในบัตรคำสั่ง กลุ่มที่เร็วกว่ากลุ่มอื่นจะทำศูนย์สำรอง หรือศูนย์พิเศษ เพื่อรอรับศูนย์ต่อไปมาศึกษา

11. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนหรือแบบสืบเสาะความรู้ (Method of Inquiry)

ขั้นตอนการสอนเป็นไปตามขบวนการคิด

- 1) ขั้นสังเกต ผู้เรียนสังเกตสิ่งที่ครูสาธิตหรือกระทำ
- 2) ขั้นอธิบาย ผู้เรียนพยายามอธิบายสถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ระหว่างการสังเกต
- 3) ขั้นทำนายหรือพยากรณ์ ผู้เรียนพยายามอธิบายว่าปัญหาหรือสถานการณ์เหล่านั้นมีมูลเหตุจากอะไร และมีผลอะไรตามมา พร้อมทั้งสรุปข้อสรุปที่ได้รับทั้งหมด
- 4) ขั้นนำไปใช้และสร้างสรรค์ คือ ขั้นที่สามารถนำความคิดรวบยอดที่ได้รับไปใช้ในสถานการณ์อื่น

12. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-Solving Method)

ขั้นตอนการสอน

- 1) กำหนดขอบเขตของปัญหา คือการที่ครูและนักเรียนร่วมกันเลือกปัญหาที่จะศึกษาหรือต้องการแก้ไข แล้วกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะศึกษานั้น
- 2) ตั้งสมมุติฐาน คือ การคาดคะเนคำตอบ ผล ข้อค้นพบ หรือข้อสรุปไว้ล่วงหน้า
- 3) ทดลองและรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคำตอบ หรือข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่จะศึกษา ซึ่งคงจะใช้วิธีการสำรวจ สังเกต ทดลอง สัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น ๆ
- 4) วิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นที่นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยการคิดคำนวณ หาค่าสถิติ เปรียบเทียบ อธิบาย หรือวิธีอื่น ๆ
- 5) สรุป เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุป เช่น อาจจะเป็นข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหา หรือข้อค้นพบต่าง ๆ พร้อมทั้งสรุปว่า แนวทางหรือข้อค้นพบที่ได้นั้นสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่

13. วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อย (Group Discussion Method)

วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความเชื่อ และค่านิยมในกลุ่มเพื่อน เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข หรือประเด็นที่มีการโต้แย้งกัน หรือประเด็นที่ต้องการให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสอน

- 1) ขั้นเตรียม ครูแนะนำสิ่งต่อไปนี้
  - แบ่งกลุ่มให้มีขนาดเหมาะสม คือไม่ควรเกิน 10 คน และไม่ควรมีต่ำกว่า 3 คน

- จัดที่นั่งของกลุ่มให้ทุกคนมองเห็นหน้ากัน โดยมากจะจัดเป็นวงกลม สี่เหลี่ยม หรือรูปเกือกม้า

- แจกจุดประสงค์ของการอภิปรายกลุ่ม แนะนำประเด็นที่จะอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปในครั้งนี้

2) ชั้นอภิปรายตอนต้น ผู้เรียนร่วมกันทำดังนี้

- แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น
- ระดมสมอง อภิปรายโต้ตอบกัน

3) ชั้นอภิปรายตอนกลาง ผู้เรียนร่วมกันทำดังนี้

- วิเคราะห์ข้อคิดเห็นที่ได้อภิปรายกันไปแล้ว
- ตัดสินใจว่าควรเลือกข้อคิดเห็นใดบ้าง

4) ชั้นอภิปรายตอนสุดท้าย ผู้เรียนร่วมกันทำดังนี้

- รวบรวมข้อคิดเห็นที่ตัดสินใจเลือกเป็นคำตอบของประเด็นที่อภิปราย
- จัดลำดับข้อคิดเห็นเหล่านั้น
- สรุปคำตอบหรือข้อค้นพบของกลุ่ม

5) ชั้นเสนอผลการอภิปรายต่อกลุ่มใหญ่ (ทั้งชั้นเรียน)

- ผู้แทนแต่ละกลุ่มย่อยเสนอผลการอภิปราย อาจเสนอในรูปแบบของรายงาน บทบาทสมมุติ หรือสถานการณ์จำลอง หรือรูปแบบอื่นใดก็ได้ตามความเหมาะสม

14. วิธีสอนแบบโครงการ (Project Method)

ขั้นตอนการสอน

1) กำหนดจุดมุ่งหมาย โดยครูเป็นผู้นำให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายและลักษณะของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นโครงการลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ต่อไปนี้

- โครงการสร้างสิ่งประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ เช่น ทำสวนหย่อม ทำโต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ เป็นต้น

- โครงการเสริมสร้างทักษะ เช่น ฝึกพูดภาษาต่างประเทศ เขียนเรื่องสั้น เล่นดนตรี เป็นต้น

- โครงการแก้ปัญหาด้วยการทดลอง หรือการค้นคว้าหาหลักฐานและเอกสาร

2) วางแผน โดยผู้เรียนร่วมกันวางแผนว่าจะทำกิจกรรมอะไรบ้างจึงจะบรรลุจุดมุ่งหมาย เช่น ทำการค้นคว้า ทดลอง ฝึก ศึกษาขั้นตอนการสร้างสิ่งของและลงมือปฏิบัติ เป็นต้น

3) ดำเนินการ โดยผู้เรียนร่วมกันทำกิจกรรมตามแผน ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำ

4) ประเมินผล ผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่ากิจกรรมที่ทำไปแล้วบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่

15. วิธีสอนตามเอกัตภาพ (Individulized Instruction)

วิธีสอนวิธีนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนไปตามความสามารถของตัวเองแต่ละคน โดยไม่ต้องรอเรียนไปพร้อม ๆ กันตลอดเวลา เป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และอัตราความเร็วในการเรียน ซึ่งการใช้วิธีสอนแบบนี้ต้องสร้างสื่อที่สำคัญ คือ ชุดการเรียนตามเอกัตภาพ ซึ่งส่วนประกอบหลักในชุดการเรียนจะประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินผลก่อนเรียน เนื้อหาความรู้ กิจกรรมการเรียน และการวัดและประเมินผลหลังเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนไปตามแนวทางที่กำหนดในชุดการเรียน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

16. วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน (Play Way Method)

วิธีสอนวิธีนี้ใช้สอนเด็กเล็ก โดยเฉพาะเด็กวัยก่อนระดับประถมศึกษา โดยนำลักษณะพัฒนาการของเด็กวัยนี้มาเป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่นการไม่อยู่นิ่ง ชอบเคลื่อนไหว ความอยากรู้อยากเห็น ความซุกซน ความสนุกสนาน เป็นต้น ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว สนองความอยากรู้อยากเห็น กิจกรรมที่สนุกสนาน และหลังจากทำกิจกรรมแล้วเด็กได้เรียนรู้ทั้งความรู้ เจตคติ ทักษะ และมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และมีวินัยในตัวเองไปโดยไม่รู้ตัว

ในการจัดกิจกรรมแบบเล่นปนเรียนนี้ สื่อการเรียนต่าง ๆ จะเข้ามามีบทบาทมาก เช่น รูปภาพ หุ่น ของจำลอง ของเล่น นิทาน เกม เครื่องเล่น เป็นต้น เพราะสื่อเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและได้เรียนรู้ไปด้วย

สรุป

วิธีสอนนั้นมีหลายวิธี ผู้สอนไม่สามารถจะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเพียงวิธีเดียวสอนทุกวิชา หรือสอนทุกเนื้อหาในวิชาเดียวกัน แต่ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกวิธีสอนให้เหมาะกับเนื้อหาบทเรียนแต่ละเรื่อง รวมทั้งเหมาะกับผู้เรียนด้วย วิธีสอนที่นำไปใช้จึงจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ เพราะวิธีสอนแต่ละวิธีมีจุดเด่นและข้อจำกัดอยู่ในตัว นอกจากนี้ การเลือกให้วิธีสอนให้เหมาะกับเนื้อหาบทเรียนแต่ละเรื่องจะช่วยให้บรรยากาศในชั้นเรียนไม่น่าเบื่อ เพราะผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลายรูปแบบ

บรรณานุกรม

บำรุง กัดเจริญ และฉวีวรรณ กินวงศ์. ระเบียบวิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์นิศ,
2525.

Clark Leonard H. and Irving S. Starr. **Secondary and Middle School Teaching
Method.** New York : Macmillan Publishing Co. Inc., 1981.

Davies, Ivor K. **Instructional Technique.** New York : McGraw-Hill Book Company,
1981.

Esler, William K. and Philip Sciortino. **Methods for Teaching : An Overview of
Current Practices.** Raliegh : Contemporary Publishing Company, 1991.